

WACŁAW BOBROWSKI (1889-1959)

Wacław Bobrowski, syn Jerzego i Zuzanny z domu Rudomino, urodził się 26 lutego 1889 r. w Żłobinie koło Bobrujska, w rodzinie ziemiańskiej. W latach 1901-1909 uczęszczał do szkoły realnej w Wilnie. W 1910 r. rozpoczął studia w Konstantynowskim Instytucie Mierniczym w Moskwie. Podczas wakacji dorabiał jako praktykant, pracując w 1911 r. u inż. Głowina w Archangielsku, zaś latach 1912-1915, przez cztery sezony letnie, jako technik mierniczy przy pomiarach szczegółów w Wydziale Pomiarów m. Wilna, kierowanym przez inż. Franciszka Walickiego.

W styczniu 1916 r. został powołany do wojsk inżynieryjnych armii carskiej. W czasie jego służby wojskowej, 5 czerwca 1916 r., Konferencja Instytutu Mierniczego przyznała mu tytuł inżyniera i dyplom ukończenia studiów. W marcu 1917 r. został odkomenderowany do wojskowej szkoły topografów w Petersburgu, lecz już we wrześniu wstąpił jako ochotnik, w stopniu podporucznika, do organizowanej na wschodzie Legii Oficerskiej I Korpusu Polskiego gen. Dowbór-Muśnickiego. Po rozwiązaniu Korpusu przez Niemców w początkach 1918 r., powrócił do kraju. Przyjechał do Łodzi, dowiedziawszy się zapewne, że inż. Walicki – jego przełożony i znajomy z Wilna – przystąpił do pomiarów podstawowych w mieście i poszukuje kadry inżynierskiej.

15 sierpnia 1918 r. inż. Waclaw Bobrowski rozpoczął pracę w Oddziale Pomiarów Magistratu m.Łodzi. Naczelnik Walicki powierzył mu zastępstwo i nadzór nad założeniem podstawy (bazy) sieci triangulacyjnej. Na fotografii z 7 listopada 1918 r., dokumentującej pomiar długości bazy, widzimy go jeszcze w mundurze i długim szynelu wojskowym.

Kilka dni później, wysiłkiem mieszkańców miasta i Polskiej Organizacji Wojskowej, Łódź została oswobodzona spod okupacji niemieckiej. Odzyskanie niepodległości przez Polskę i rozpoczęcie odbudowy kraju powitali łódzcy geodeci z ogromnym entuzjazmem. Mieli bowiem świadomość, że rezultaty ich pionierskiej pracy nie będą służyć okupantowi, lecz narodowi i odrodzonemu państwu polskiemu.

Wybuch wojny polsko-sowieckiej przerwał jednak inż. Bobrowskiemu wykonywanie pomiarów w Łodzi. 31 grudnia 1919 r. został powołany do wojsk kolejowych, gdzie był kolejno oficerem mundurowym, dowódcą kompanii i adiutantem technicznym. Koniec wojny zastał go w rejonie Baranowicze-Łuniniec. Przebywał tam aż do 30 listopada 1921 r., gdyż Ministerstwo Spraw Wojskowych nie wyrażało zgody na jego wcześniejszą demobilizację pomimo licznych monitów Magistratu m. Łodzi.

Powrócił do Łodzi dopiero 1 stycznia 1922 r., kiedy podstawowe pomiary geodezyjne w mieście były już zakończone. Oddział Pomiarów zajmował się w tym czasie wykonywaniem szczegółowych pomiarów sytuacyjno-wysokościowych oraz kartowaniem i wykreślaniem map jednostkowych w skali 1:250 poszczególnych kwartałów miasta. W lutym inż. Bobrowski ponownie rozpoczął pracę w Magistracie jako zastępca naczelnika.

W połowie roku inż. Franciszek Walicki powiadomił przełożonych o zamiarze rezygnacji z posady i powrotu do Wilna. Od 1 sierpnia 1922 r. kierownikiem Oddziału Pomiarów był już Waclaw Bobrowski, zgodnie z rekomendacją swego dotychczasowego przełożonego. Należy w tym miejscu stwierdzić, że młody naczelnik podjął się bardzo ambitnego, lecz jednocześnie odpowiedzialnego i ryzykownego zadania. W następnych latach kontynuował jednak z powodzeniem pomiary szczegółowe miasta, w oparciu o które powstawały mapy w skali 1:250 i 1:500 o kroju sekcyjnym, które zastąpiły dotychczas wykonywane mapy jednostkowe.

20 lutego 1924 r. Bobrowski otrzymał dyplom mierniczego przysięgłego i rozpoczął wykonywanie – za zgodą Magistratu – robót pomiarowych po godzinach pracy. W okresie międzywojennym wykonał wiele map do parcelacji gruntów

i majątków w Łodzi oraz w okolicach tego miasta, jak również map do przeprowadzenia czynności prawnych.

Prawdziwy egzamin kierowniczy i inżynierski przyszło zdać inż. Bobrowskiemu w latach 1932-1935, kiedy zaszła potrzeba analizy dokładności łódzkiej sieci triangulacyjnej w związku z koniecznością jej zagęszczenia, rozszerzenia i dostosowania do sieci triangulacyjnej Małego Regionu Łódzkiego. We wrześniu 1933 r. dokonano pod jego nadzorem powtórnego pomiaru długości bazy w ulicy Zagajnikowej, tym razem z większą dokładnością, bo użyto drutów inwarowych. Sygnalizację punktów triangulacyjnych wykonano w lecie, zaś obserwacje kątowe we wrześniu i październiku 1934 r. Zimą 1935 r. przeprowadzono w Oddziale Pomiarów ścisłe wyrównanie sieci, uzyskując zadowalającą ocenę dokładności pomiarów.

W tym samym roku zdecydowano się również na założenie mapy zasadniczej miasta w skali 1:1000, w układzie sekcyjnym, na planszach aluminiowych. Dla obszaru śródmieścia utrzymano jednak mapę w skali 1:250 na arkuszach kartonowych. Mapy te były używane dla potrzeb miasta aż do drugiej połowy lat 70., do czasu, kiedy zaczęły być stopniowo wypierane przez mapę zasadniczą w skali 1:500.

Lata 1935-1939 były dla Waława Bobrowskiego okresem żmudnej i monotonnej pracy związanej z wykonywaniem szczegółowych pomiarów sytuacyjno-wysokościowych miasta i opracowywaniem kolejnych arkuszy mapy Łodzi. We wrześniu 1938 r. został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, który otrzymał z rąk premiera Sławoj-Składkowskiego. Natomiast Wojewoda Łódzki udekorował go 31 lipca 1939 r. srebrnym medalem za długoletnią służbę.

Po wybuchu II wojny światowej i zajęciu Łodzi przez Niemców, Bobrowski administrował posiadanym zasobem geodezyjno-kartograficznym, aż do czasu podjęcia przez okupanta masowych deportacji Polaków do Generalnej Guberni. 14 stycznia 1940 r. został wysiedlony z zajmowanego mieszkania i do 21 lutego przebywał wraz z rodziną w obozie przesiedleńczym. Od wywózki uratował Bobrowskich przypadek. Niemcy zorientowali się bowiem, iż bez fachowej wiedzy dotychczasowego naczelnika Oddziału Pomiarów nie będą mogli wykorzystać istniejącego zasobu geodezyjnego do swoich celów. Pozostawili więc całą rodzinę w Łodzi, zatrudniając jednocześnie inż. Bobrowskiego w kierowanym przez nich Oddziale Pomiarów.

19 stycznia 1945 r., kiedy do miasta wkroczyły oddziały armii sowieckiej, Waław Bobrowski wraz z pozostałymi pracownikami skutecznie zabezpieczył sprzęt pomiarowy i archiwum geodezyjne. Powrócił na stanowisko kierownika Oddziału Pomiarów i od nowa rozpoczął organizowanie łódzkiej służby geodezyjnej.

Następne lata charakteryzowały się pasmem ciągłych reorganizacji w Zarządzie Miejskim, przemianowanym później na Prezydium Rady Narodowej m. Łodzi. Proces ten jest doskonale widoczny w zachowanych materiałach archiwalnych. W odróżnieniu od stabilnych lat przedwojennych mnożyły się wówczas przeniesienia, odwołania, mianowania, zmiany nazw oddziałów, wydziałów i instytucji. Zdarzyło się, że inż. Bobrowski, w okresie kilku lat, był zatrudniony kolejno w kilku instytucjach, nie zmieniając pokoju i biurka. Zajmował wówczas kolejno stanowiska

kierownika administracji mierniczej, kierownika działu geodezji i kierownika oddziału katastralnego. Od lipca 1953 r. był kierownikiem Wydziału Geodezji, zaś od sierpnia 1957 r. kierował działem geodezji w Zarządzie Dróg, Geodezji i Zieleni. Tegoż roku został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

W kwietniu 1958 r. inż. Waław Bobrowski przeszedł na zasłużoną emeryturę. Jednak nie dane mu było długo cieszyć się wypoczynkiem po 40. latach pracy. Zmarł 6 lipca 1959 r. w wieku 70 lat i pochowany został na Cmentarzu Starym przy ul. Ogrodowej (kwat. 40a - parkan - grób nr 12). Z żoną, Teresą z Sobczaków, miał dwoje dzieci: syna Jerzego (ur. 27.06.1923 r.) i córkę Barbarę (ur. 13.01.1927 r.).

Dawni podwładni i współpracownicy inż. Bobrowskiego podkreślają jego zacność, prawość charakteru, prostolinijność oraz wielką kulturę osobistą w obcowaniu z ludźmi, tak w kontaktach służbowych jak i towarzyskich. Cechy te wytwarzały atmosferę szacunku dla jego osoby i pragnienie wzorowania się na jego postępowaniu.

Zdzisław Szambelan

Źródła:

1. Archiwum Państwowe w Łodzi: Teczka osobowa Waław Bobrowskiego.
2. Archiwum Państwowe w Łodzi: Dokumenty pomiarowe z lat 1918-1921.
3. Dokumenty z lat 1918-1939 będące w posiadaniu autora, m.in. przekazane przez Barbarę Cynkier z domu Bobrowską.
4. Wspomnienia i relacje geodetów-seniorów, spisane przez autora.